

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Prof. Dr. Vedat İŞIKHAN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

Toplu iş sözleşmesi uyuşmazlıklarının çözümünde son derece önemli bir konuma sahip olan Yüksek Hakem Kurulu'nun mevcut yapısı, temsilde adalet, demokratik katılım ve sosyal tarafların eşit temsili ilkeleri açısından ciddi tartışmaları beraberinde getirmektedir. Kurulun mevcut bileşimine bakıldığında, devlet ve kamu ağırlığının belirgin olduğu, buna karşılık uyuşmazlıkların doğrudan tarafı olan işçilerin ve emek örgütlerinin karar alma süreçlerinde yeterli ağırlığa sahip olmadığı görülmektedir.

İşçilerin ücretleri, çalışma koşulları, sosyal ve ekonomik hakları hakkında son derece önemli kararlar verebilen bir kurulun, işçi tarafının yeterli ve etkin temsilinden uzak bir yapıya sahip olması; alınan kararların tarafsızlığı, demokratik meşruiyeti ve temsil adaleti açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Özellikle toplu iş uyuşmazlıklarında işçilerin doğrudan yaşam koşullarını belirleyen kararların, işçi tarafının yeterince temsil edilmediği devlet ağırlıklı bir kurul tarafından verilmesi, çalışma hayatındaki güç dengesizliğini daha da derinleştirmektedir. Bu durum, Yüksek Hakem Kurulu'nun yalnızca hukuki bir uyuşmazlık çözüm mekanizması değil, aynı zamanda emeğin pazarlık gücünü sınırlayan bir yapıya dönüşmesine ilişkin eleştirileri de artırmaktadır.

Demokratik bir çalışma hayatının gereği; devlet, işçi ve işveren taraflarının karar alma süreçlerinde daha dengeli, eşitlikçi ve adil biçimde temsil edilmesidir. Bu nedenle Yüksek Hakem Kurulu'nun mevcut yapısının gözden geçirilmesi ve işçi tarafının temsil gücünü artıracak demokratik bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- Yüksek Hakem Kurulu'nun mevcut üye yapısı belirlenirken temsil adaleti ve demokratik katılım ilkeleri hangi kriterler doğrultusunda dikkate alınmıştır?
- 2- Kurulun mevcut yapısında devlet ve kamu temsilcilerinin sayısı ile işçi konfederasyonları ve işçi tarafını temsil eden üyelerin sayısı kaçtır? Bakanlığınız, Yüksek Hakem Kurulu'nun mevcut bileşiminde işçi tarafının yeterli ve etkin biçimde temsil edildiğini düşünmekte midir?
- 4- İşçi tarafının, çalışma hayatını doğrudan ilgilendiren kararların alındığı Yüksek Hakem Kurulu'nda devlet ağırlıklı yapı karşısında daha sınırlı temsil edilmesinin, temsilde adalet ilkesiyle bağdaşmadığı yönündeki eleştiriler hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
- 5- Son yıllarda Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan toplu iş sözleşmesi uyuşmazlıklarında, işçi temsilcilerinin karşı oy kullandığı veya kararlara itiraz ettiği sözleşme sayısı kaçtır?
- 6- Kurul kararlarında işçi temsilcilerinin karşı oylarının veya itirazlarının karar süreçlerine ne ölçüde yansıdığına ilişkin Bakanlığınız bünyesinde herhangi bir inceleme veya değerlendirme yapılmış mıdır?
- 7- Yüksek Hakem Kurulu'nun mevcut yapısının, uluslararası çalışma standartları ve sosyal diyalog ilkeleri açısından yeniden değerlendirilmesine yönelik bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 8- İşçi ve işveren taraflarının kurulda daha dengeli ve eşit temsil edilmesini sağlayacak, devlet ağırlığını azaltacak ve demokratik katılımı güçlendirecek bir yasal düzenleme yapılması düşünülmekte midir?